

"EDINOST"

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob torekih, četrtek in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 9. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 80, za pol leta . . . 1.50, za vsa leta . . . 10.— Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 2 nvl., izven Trsta po 3 nvl. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nvl., izven Trsta 5 nvl.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v pettu; za naslove z dobelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javnozahvala, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništva: ulica Casermi št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulica Molise piccolo št. 3, II. nadst. Odpri reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč!“

Z novim letom poslali smo naš list na ogled več osebam, katere so nam bile priporočane od naših gg. naročnikov. V nadi, da večina prvih pristopi krogu naročnikov našega lista, ki je najcenejši 6krat na teden izhajajoči slovenski list in ki se točno bavi z narodnimi, narodno-gospodarskimi in političnimi vprašanji, prinašajoč v podlistku lepe izvorne in prevedene povesti, prosimo one, ki nečejo vsprejeti našega lista, naj blagovolje na ogled poslane številke takoj vrtni, da se bomo znali ravnati gledé daljnega pošiljanja. One častite osebe pa, ki se hočejo naročiti na naš list, prosimo, da prej ko mogoče pošljejo na upravništvo saj četrtletno ali mesečno naročnino. Cene razvidne so na čelu lista.

Uredništvo.

Upravništvo.

V Trstu in v Poreču.

Predvčerajšnjem sti se otvorili zasedanja deželnih zborov v Trstu in v Poreču.

Z ozirom na to dejstvo napisali smo v večernem izdaju od minolega četrta nastopne misli: „V deželnem zboru istrskem je pričakovati silnih bojov med manjšino in večino, ako smemo soditi po preludiju, kojega so napisali tržaški listi temu zasedanju. Zmisel vseh teh izjav je ta, da mora italijanska večina še odločnejše nastopiti proti manjšini in proti — vladi.“

Tako smo pisali minolega četrta v istem hipu, ko se je otvarjal deželni zbor v Poreču. In glej: ni se še dobro posušilo črnilo, s katerim smo napisali to svoje domnevanje, že nam je prinesel brzovjavo poročilo, da se nismo varali v svoji sodbi: objestna in razvajena italijanska gospoda so napeli strune do skrajnosti takoj pri otvoritveni seji, posvečeni sicer le običajnim formalnostim. Videti je, da so gospoda komaj in nestrpno pričakovali trenutka, da prirede odurno demonstracijo v obveščanje vsemu svetu, da je slednjič vendar nastopil oni zgodovinski-važni in epohalni trenotek, ko so velmožni gospodje stopili v odločno opozicijo proti vladi.

Otvoritvena seja deželnega zbora istrskega je bila torej posvečena vladi, slovenska manjšina pride že pozneje na vrsto.

Kolikor le možno odurno pokazali so gospoda slavni vladi svoje zobe. Jedva se je dvignil vladni zastopnik, c. k. okrajni glavar Schaffenhauer, da v imenu vlade izusti običajni pozdrav do zbornice, že je bila italijanska večina po konci s hrupnim protestom proti vsakoršnemu pozdravu se strani vlade. Tako se glasi oficijelno borzovjavno poročilo. Predvčerajšnji „Piccolo della Sera“ pa je objavil tudi nekatere podrobnosti o tem prizoru, po katerih smemo soditi, da je bila ta demonstracija toli žaljiva za slavno vlado, da po na-

šem menenju ista slavna vlada ne sme ostati dolžna primerne odgovora!!! Ker se pa ne upamo ponatisniti „Piccolovih“ podrobnosti z ozirom na dejstvo, da je bila dotična številka — kakor čujemo — zaplenjena, omejiti se moramo le na to, da konstatujemo to dejstvo.

A gospoda se niso zadovoljili se samim protestom proti vsakoršnemu pozdravu od strani slavne vlade, ampak ostavili so godrnjaje dvorano ob obligatnem vrišču in zvižganju galerije, takó, da je moral vladni zastopnik završiti svoj pozdrav samo v lice slovenske manjšine. In takoj na to je moral predsednik zaključiti sejo radi nesklepčnosti zbornice.

Tako se je dogodilo dne 10. januarja 1895 pri otvoritveni seji deželnega zbora istrskega. Italijanska večina je torej potisnila takoj v prvi seji politički barometer na najnižjo stopinjo, pokoreča se očitno povečanjem in migljanjem iz Trsta. Namen temu drznemu in izživlajočemu postopanju je jasen vsakomur: terorizovati hočejo slavno vlado, računajoč na dobrotnost odličnih krogov — in ta dobrotnost ni imela meje do sedaj —, koje žarki so vsikdar obsevali in ogrevali današnje demonstrante.

Ves svet ima danes vprašanje na jeziku: kaj poroče slavna vlada na to nečuvno demonstracijo razvajene gospode?! Mi vsaj sodimo, da ne more in ne sme molčati, ako jej je le količkaj do lastnega ugleda in ako noče, da pride državna avtoriteta do velike škode. Tako sodijo izvestno z nami vsi trezno in patrijotičsko misleči in vendar bi se ne upali izreči določnega odgovora na vprašanje: Kaj poroče vlada? Kaj čete, skušnje so napravile iz nas velike skepnike!

A tudi ob otvoritveni seji deželnega zbora tržaškega došlo je do znamenite in v svojih posledicah morda dalekosežne izjave. Toda kolika razlika med postopanjem tu in tam! Tam smo videli odurno in prek in prek neopravičeno demonstracijo objestnih hegemonov: pojav vnebovpijoče nevaležnosti do države-dobrotnice in najgnusnejšega nespoštovanja do slavne vlade; tu pa smo čuli obupen vsklik zaresnih, državi in cesarju nepremično udanih mož, izjavljajočih, da jim pri sedanjih razmerah ni mogoče vztrajati v borbi za svoja sveta prava ter vršiti svoje patrijotičske dolžnosti.

Naši čitatelji poznajo že izjavo, koju so slovensko-okoličanski poslanci izročili gosp. deželnemu glavarju in koja pravi, da so zastopniki slovenskih okoličanov vzdrže vsakoršnega sodelovanja v sedanjem deželnozbornem zasedanju, ker se nočejo izpostavljati zasmehu se strani jedine in kompaktne večine in pa zasramovanju onega občinstva, katero z galerije doli terorizuje to večino.

privzdigne oči, da vidi, je-li že svet zdrobljen! —

Mejtem pa vzame Dekurio hladnokrvno skoraj že popolnoma dogorelo trsko iz soda in jo vrže v peč. Stopi na to k Jolánki in jej reče se zamoklim, tihim glasom:

— Rešena si!

Tresoč se na vsem telesu vstane dekle se svojega revnega ležišča, prime z obema ročicama veliko, žilavo desnico Dekurijevo in govori ganjena:

— Usmili se me! Skaži mi edino ljubav: umori me!

Dekurio jej pogladi nežno kodrasto glavo in odgovori s prijaznim glasom:

— Ne boj se ubogo dete, nihče ti ne prizažene kaj žalega!

— Navdana srčnih čutil večne hvaležnosti, da si me rešil onih požastí, poljubljam

Teško le in žalostjo v srcu odločili so se naši poslanci do tega koraka ravno za to zasedanje, ko pridejo na vrsto razna vprašanja, zadevajoča neposredno narodne, moralne in materialne koristi Slovencev te pokrajine. Ali kaj so hoteli? Boja se sicer ne boje, saj so mu vajeni; ne plašili bi se taui boja brez upa zmage, da bi jim vsaj bilo zagotovljeno ono osebno spoštovanje, koje zasluži sleherni — ki se pošteniimi sredstvi bori za svoje prepričanje, zlasti pa poslanec, kateri izvršuje svoj mandat takó, kakor so mu naložili oni, koji so ga poslali v zbornico. V tem pogledu so že mnogo pretrpeli naši zastopniki — mnogi trdije celo, da preveč! Ali slednjič je moral priti konec tudi njih pohlevnosti in potrpežljivosti, kajti pomisliti so morali, da z njih osebno častjo je angaževana tudi čast njihovih mandantov, oziroma naše narodnosti. Saj vidimo in na tisoče skušenj imamo za to, da je v vsakem slučaju sledilo zasmehovanju našega poslanca v zbornici javno zasmehovanje vse naše narodnosti.

Toda izjava pravi jasno in razločno da se je po dogodkih iz najnovejšega časa bilo bati našim poslancem še hujšega, nego so doživeli do sedaj. In kako opravičena je ta bojazen, priča nam otvoritvena seja deželnega zbora v Poreču: dogodki iz te seje so poseben relief naših sedanjih odnošajev. Kajti, ne varajmo se: niti med Porečem in Trstom so spletene tako na gosto, da vsak glas od tu odmeva tudi tam, in narobe.

Galerija v Poreču je zadobila zopet važno besedo. Tako je tam in tako bi bilo tudi tu, da so se naši poslanci izpostavili tem neukrotljivim elementom. In poleg tega ne vidimo v zbornici ni konservativcev ni liberalcev, mi vidimo le — nasprotnike. To so povedali tudi naši poslanci na prvem mestu svoje izjave: da jim namreč stoji nasproti jedina in kompaktna večina. In to dejstvo je najboljša ilustracija naših nezdravih razmer.

Ali razume sedaj slavna vlada interpelacijo poslancev Laginje in tovarišev z dne 14. decembra 1894 glede jamstva za svobodno parlamentariško delovanje slovenskih poslancev v Trstu in Poreču? Slavna vlada ni odgovorila na to interpelacijo — in iz tega molčanja so izvleli tržaško-slovenski deželni poslanci prepotrebne konsekvencije.

In tako je prišlo, da so hegemoni v Poreču postali še drznejši nego so bili do sedaj, lojalni Slovenci v Trstu pa so se užaljeni umaknili s pozorišča: tam protestujejo krivičniki proti pozdravu vlade, tu so pravičniki opustili za sedaj borbo za svojo pravično stvar!

Dal Bog, da bi hoteli odločilni krogi erpiti potk iz najnovejših dogodkov v Trstu in Poreču!

ti roko; ali prosim te, dokončaj svoje delo in — — umori me!

— Ti se me bojiš, revno dete! odvrne Dakoroman — in bojiš se me po krivici. Boril sem se za svobodo in zato ne morem dopustiti, da bi ženske bile sužnje. V mojej hiši si prav tako varaa, kakor na stopnicah kacega altarja. Tudi če mene ni doma, ne boj se ničesar; zidovi te hiše so nedotakljivi. Kedor te le s pogledom razžali, izrekel si je smrtno sodbo. Tem manj pa se imaš bati, ko sem doma; ljubezni sicer ne poznam in srce moje ni še nikedar hranilo ženske podobe.

Ne brani se mojega ležišča; na njem zamoreš mirno in sladko počivati, saj je minolo noč tukaj spal tudi Emerik Bárdy . . .

— Emerik? — vzklikne iznenadena deklica. — Si ga mar videl? Kje je?

(Dalje prih.)

Politiške vesti.

Staroslovenstvo bogoslužje v škofiji Barski. Uradno glasilo črnogorske vlade „Glas Crnogorca“ proslavlja v svoji zadnji številki uvedbo staroslovenskega bogoslužja za katolike v škofiji Barski. Največo zaslugo za uvedbo slovenskega bogoslužja pripoznati je hrvatskemu biskupu Strossmayerju, potem nadškofu Milinkoviču, v prvi vrsti pa papežu Levu XIII. Tolerantno postopanje kneza Črnogorskega tem povodom — tako zaključuje „Glas Crnogorca“ — mora ugodno uplivati na druge jugozapadne Slovence ter dovesti do tega, da bomo nehali razlikovati se po verah na sramoto XIX. stoletja.

Tu je vladni list Črnogoraki očitno mislil na bratomorni — boj med Srbi in Hrvati.

Kriza na Ogerskem. Včerajšnje vesti niso lagale: grofu Khuenu se ni posrečilo sestaviti novo ministerstvo. S tem se je položaj zamotal še bolj in Bog sam vidi, kako se stvar reši. Krona želi — in grof Khuen je bil zaupnik krona —, da bi se jeden del liberalne stranke združil z Apponyijevo narodno stranko in se skupino Szaparyjevo, liberalci pa nočejo niti čuti o takim spojenju, ker slutijo, da bi to značilo konec njihovega gospodarstva. Položaj Khuenu je bil torej jako težaven: na jedni strani je imel željo krona, na drugi pa gospodoželjstvo liberalcev. Iz te zagate se ni mogel rešiti grof Khuen. To pa kaže, da žido-liberalci niso nič izgubili od svoje predrznosti: uprli so se kar očitno želji krona. — Zadnje vesti pravijo, da je cesar Kolomanu Szellu poveril nalogo sestaviti novo ministerstvo; ta pa si je izprosil 24 ur odloga, predno se izjavi. In tako stojimo sedaj tam, kjer smo stali pred Božičem.

Nemški državni zbor razpravlja sedaj o predlogi, naperjeni proti onim strankam, ki delajo „na prevrat“. Proti predlogi je jako odločno govoril socialista Auer. Utemeljenje k temu zakonskemu načrtu — pravi — navaja same take vzroke, ki so po tem, da se nadenejo spone delavcem. Govornik protestuje proti temu, da se njegova stranka identifikuje z anarhisti. Kolikor se dostaje potrebnega „varstva monarhiji“, koje varstvo zahteva predloga, meni govornik, da je v Nemčiji mnogo ljudi, koji smatrajo republiko za bolje vladno obliko. Naraščanje bizantizma je zgolj znamenje umirajočih narodov. Gledé zakonskega življenja, pravi Auer, da to ustanovo ončešeje oni, koji tirajo ženstvo v sramoto s tem, da dajejo delavkam nevestno mala plačila in pa oni aristokratje, ki si postranski vzdržujejo priležnice. — Kakor kaže, so ti nemški socialisti jako odkritosrčni ljudje in nasprotniki monarhiškega načela. In ako pomislimo, da si ravno ta socializem v Nemčiji pridobiva vedno več tal, je lahko uginiti, da so minuli oni časi, ko so nemški časnikarji porogljivo pisali o ruski državi, češ, da stoji na lončenih nogah, ker jej nihilizem izpodjeda življenja sile. Dá, dá, tudi Nemci ne bi smeli pozabiti na pregovor: Danes meni, jutri tebi!

Različne vesti.

Promociji. Na vseučilišča v Gradcu bila sta te dni promovirana doktorjema zdravoslovja gg. Evgen Delliés iz Trsta in Nikola Karabaić iz Krka.

Pogreb pok. Dom. Sciolisa, svetovaleca pri višjem dež. sodišču v Trstu, bil je dne 10. t. m. Pogreba udeležili so se dvorni svetovalec pl. Kreklich, gremij višjega deželnega sodišča in deželnega sodišča tržaškega, na čelu mu dvorni svetovalec Urbanelech, poveljnik trž. posadke kontreadmiral grof Cas-

PODLISTEK.

20

Bárdyjeva obitelj.

Prigodba iz leta 1848—49.

Poslovenil J. Kuret.

Komaj pa je bil oddaljen nekoliko korakov, kar se zopet vrne in, pomoljši glavo skozi vrata, reče:

— Niti dvajsetice mi ne daš? Nisem še odšel! —

— Trska je še v sodu, lahko se še vrneš.

Jezno zaloputne Vlah z vrati ter neizmernimi koraki zbeži iz hiše. Kakor razdražena zver divja tako daleč, dokler mu sapa ne zastane; ves obnemogel zgrudi se slednjič pod neko drevo in obleži smrtno hropeč. S kučmo globoko nad očmi in z rokama masčič si ušesi, zvija se kakor gad in le včasih

sini, mnogo justičnih uradnikov in dolga vrsta pokojnikovih prijateljev in znancev. Okrajne mrtvaškega prta nosili so: dr. Meštron, predsednik notarijske zbornice; dr. Lanardelli, predsednik odvetniške zbornice; višjega deželnega sodišča svetovalec Mrach, Tomičič, vitez Visin in Colenc ter dež. sodišča svetovalec Defacis in Nadamlenski. Vencev v čast spominu pokojnikovega bil je poln voz.

Razpisana študentska. Iz ustanove „Camilian Cav. Minerbi e Chiara d'Angeli-Minerbi“ razpisana sta dva študentska po gl. 150 na leto. Pravico do užitka imajo dijaki, rojeni v Trstu, ki študirajo na katerem koli vsučilišču ali tehniški visoki šoli Avstro-Ogerske. Prošnje borzni deputaciji v Trstu tekom 30 dnj.

Razpisane učiteljske službe. Ogr. šolski svet na Voloskem razpisuje učiteljski službi v III. pl. razr. jedno na lj. šoli v Lovrani, druga v Opatiji. Prošnje tekom 14 dnj.

Zmrzujoči poslanci. Pod tem zaglavjem piše „Slov. N.“: Poklonimo se diplomatični goriska dež. glavarja Franja Coroninija. Gotovo je dolgo ugibal, na kak način bi ohladil jezo slovenskih poslancev, tisto jezo, katero je povzročil sam svojim skrajno pristranskim postopanjem glede narodne ravnopravnosti in ki mu zdaj dela veliko skrbi. In našel je pravo sredstvo. V deželni zbornici ne da kuriti, a ker je letos tudi v solnčni Gorici zelo mrzlo, sedé poslanci v nezakurjeni dvorani zaviti v svoje zimske suknje, tiščé roke v žepo in cepetajo z nogami -- na kako debato nihče ne misli. Pa naj kdo reče, da eksc. Fran Coronini ni prebrisan gospod!

Veselični odsek trž. podpornega in bralnega društva vabi na plesni venček, katerega priredi v soboto, dne 12. t. m. v telovadnici „Tržaškega Sokola“ (ulica Farneto št. 352, nasproti št. 31.) Vstopnina za gospode 30 nč., za gospice 20 nč. Ples prične ob 8½ uri zvečer in bode trajal do 3. ure jutraj.

Statistika tržaška. Od 30. min. do 5. t. m. rodilo se je v tržaški občini 72 otrok (34 moških in 38 ženskih.) Poleg teh bilo jih je 7 mrtvorojenih. Umrlo je 86 oseb (45 moških in 41 ženskih.) V razmerju na število prebivalstva pride 27-79 mrtličev na vsake 1000 duš. Zdravniški izkaz navaja med vzroki smrti: 3 slučaje škrlatice, 2 sl. davice, 1 slučaj legarja, 7 slučajev jetike, 12 slučajev vnetja soplnih organov, 5 slučajev kápl in 1 samomor.

Slabo zdravstveno stanje v Trstu. Od 1. januarja tega leta nadalje vsprejeli so v mestno bolnišnico povprečno po 56 bolnikov na dan, to je tako visoko število kakoršno se ni doseglo niti za časa kolere. Vselej tega je bolnišnica prenapolnjena; celo po hodnikih je polno postelj, tako, da ni mogoče vsprejemati več bolnikov! I tu je treba nujne pomoči!

Nova industrija. Gosp. Jurij Galatti vložil je pri mestnem magistratu prošnjo, da sme zgraditi na zemljiščih zemljeknj. št. 128 in 129 pri Sv. Mar. Magd. Dolnji elektrotehniško delavnico spojeno z livarno. V tem novem zavodu naj bi se izdelovali elektriški stroji za razsvetljavo, transmisije z elektriškimi motorji in drugi elektriški aparati. Slučajne ugovore predložiti je pismeno do 25. t. m. mestnemu magistratu, ali pa dne 26. t. m. ustmeno posebni komisiji, ki pride ob 11. uri dop. na lice mesta.

Politiško društvo v Idriji. Minolo nedeljo ustanovilo se je v Idriji ob mnogoštevilni udeležbi rodoljubov iz Idrije in okolice novo politično društvo „Jednakopravnost“. Predsednikom je izvoljen g. Ivan Gruden, župan iz Jeličnega Vrha, podpredsednikom pa gg. K. pl. Premerstein, veleposestnik v Jeličnem Vrhu in Ant. Knap, rudar in mestni odbornik. Tajnik je g. Drag. Lapajne, trgovec v Idriji, blagajnik g. Jos. Oblak, rudar in pos. v Idriji. K temu novemu političnemu društvu pristopijo lahko tudi vnanji rodoljubi.

Za slovensko šoto šolskih sester v Velikovicu so darovali družbi sv. C. in M.: Sl. podružnica na Vranskem 10 gl.; g. L. Zablanc 20 kron, ki je nabral g. Colarič pri zborovanju kat. pol. društva na Trati; duhovnik z Notranjskega 7 gl. 25 kr., preč. g. dr. J. Muršec, konz. svetovalec v Gradcu po preč. g. dr. Iv. Krizaniču, kanoniku v Mariboru, 10 kron; vč. g. Ljud. Jenko, župnik pri sv. Duhu na Dolenskem, 10 kron;

g. Ivan Prijatelj 10 kron kot dar družbe zbrane pri godovanju g. Kristana v Št. Vidi na Dolenskem; Kranjčan 5 gl.; vč. g. Jožef Zelnik, župnik v Čemšeniku, 8 kron in vč. g. Josip Lavrič, župnik v Ambrusu, 6 kron. — Slava darovalcem! Bog jim povrni.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Državni bankovci po 1 gl. Finančno ministerstvo odredilo je nedavno, da državne blagajne in uradi ne smejo več izdajati papirnatih goldinarjev. To naredbo razumeli so nekateri ljudje popolnoma krivo tako, kakor da so ti bankovci umaknjeni iz prometa, da toraj nimajo nikakoršne veljave več. To pa ni tako! Naredbo razumeti je tako, da državne blagajne in uradi ne smejo več izdajati bankovcev po 1 gl., toda sprejemati morajo jih do novega leta 1896. Do iste dobe ostanejo torej papirnatih goldinarjev v popolni svoji veljavi tudi v zasebnem prometu. Naglašamo še jedenkrat, da so od starega denarja iz veljave le dvajsetice in pa četrtaki; a tudi te zamenjujejo, odnosno vsprejemajo v plačilo vsi državni uradi še do konca tek. leta.

Razprava proti Iv. nu Jajčiču, Franu Kravcu in drugom z dne 2. t. m. (Nadaljevanje).

Pristopi priča stražar Prodan, katera izjavlja:

Jaz sem opazoval dlje časa Valentina Piščanca, kateri se je na povelje razhoda obotavljal zapustiti Veliki trg, ustavlja se vsako toliko ter oziraje se. Ponavljal sem večkrat ukaz v slovenskem jeziku: „pojte nazaj!“ Slednjič aretirani sem Valentina Piščanca, na povelje policijskega agenta Miglioranzija.

Branitelj dr. Gregorin: Sodeč po tem, da ste aretirali Valentina Piščanca še le na povelje policijskega agenta Miglioranzija, bi moral misliti, da Vi niste imeli nobenega samostojnega povoda aretirati ga. Povejte mi, bi li bili aretirali Piščanca, ako ne bi vam bil nalogo dal agent Miglioranzij?

Priča Prodan: Aretirani bi ga bil vsejedno, ker sem ga večkrat bil opominjal. Predsednik: Je bilo zadosti prostora, da bi se mogel Piščanc odstraniti?

Priča Prodan: Lahko bi se bil Piščanc odstranil, ako bi bil le hotel.

Branitelj dr. Gregorin: Se je Piščanc kaj branil, ko ste ga aretirali.

Priča Prodan: Nikakor ne, sledil mi je takoj.

Obtoženec Piščanc Valentin vstaja pri tem, kar je že izjavil v odgovor na obtožnico.

Pristopa priča stražar Ivan Rogelj ter izjavlja na dotična vprašanja:

Ko so začeli vpiti Italijani: „fura i ščavi!“ a Slovenci: „živeli Slovenci, živio Nabergoj!“ dal je policijski nadišpektor Göhl povelje razhoda v italijanskem jeziku. Jaz sem ponavljal to povelje bližnjim v slovenskem jeziku.

Predsednik: S katerimi besedami ste Vi ponavljal to povelje slovenski?

Priča Rogelj: Jaz sem rekel: „V imenu postave je zapovedano, da greste iz plac!“ Posebno sem pa opomnil eno skupino Slovencev, bilo jih je okoli 50, naj se razide. A mesto tega, slišal sem iz neke skupine klice: „držimo se skupaj!“ Ko sem zapazil obtoženca Posega, kateri je tudi vpil: „držimo se skupaj!“, aretirani sem ga, da napravim mir.

Obtoženec Posega: Ni res, da sem vpil: „držimo se skupaj!“; vpil sem samo „skupaj“, hotel s tem tovariše nagovoriti, da odidemo skupaj. Mi sploh nismo šli stražam nasproti, nego šli smo strani.

Branitelj Dr. Gregorin proti priči: Vi ste, ko ste bili zaslišani na zapisnik, izjavili, da je obtoženec Posega vpil: „skupaj, skupaj!“, danes pa pravite, da je vpil: „držimo se skupaj!“, kako je to?

Predsednik: Da, na zapisnik niste povedal tega, da bi bil Posega vpil: „držimo se skupaj!“

Priča Rogelj: Ker so drugi vpili „držimo se skupaj!“, smatral sem besede Posegove kakor nadaljevanje tega klica in kakor pritrjevanje temu, kar so drugi klicali. Prav za prav pa je Posega res vpil: le: „skupaj, skupaj!“

Predsednik: Da, da, Vi ste to tako razumeli.

Branitelj Dr. Gregorin proti priči: Ste pa Vi popolnoma gotovi, da je ho-

tel Posega z besedami „skupaj, skupaj“ pozivati na odpor ter izključujete, da bi bil hotel pozvati tovariše, da odidejo skupno, kakor on pravi?...

Priča Rogelj: Tega ne morem izključevati, ali razumel sem stvar tako, kakor sem prej povedal. Sploh pa, ko je bilo dano povelje razhoda, niso smeli niti oditi skupaj.

Obtoženec Posega ponavlja, da ni nikakor mislil na odpor.

Pristopa priča stražar Juri Kiraly, ki odgovarja na dotična vprašanja:

Ko je dal g. policijski nadišpektor povelje razhoda, zagledal sem obtoženca Ivana Marijo Piščanca, ki se je ustavljal, na kar sem ga posvaril osebno, naj se odstrani. Temu prvemu povelju se je udal ter se je odstranil. A kmalu potem se je pri Caffè Specchi zopet ustavljal. Približal sem se mu ter ga z nova posvaril, naj se ne ustavlja. A Piščanc odgovoril mi je motajoč si smotko (španjole): „Saj smo Slovenci, saj smo Avstrijci ter ne delamo nič slabega“. V tem trenutku šel je mimo g. nadišpektor Göhl ter videvši me s Piščancem ukazal je splošno, naj se aretirajo vse one, ki ne ubogajo poveljem. Na to prišel je policijski agent Miglioranzij, kateri je, kazajoč s prstom na Piščanca, rekel: „ta je eden najbolj drznih!“, na kar sem ga aretirali. Opozicije ni delal nikake, ko sem ga svaril, ali obračal je je vedno, ko sem ga odpravljaval proč ter ni hotel iti, vedno izgovarja se, da ne stori nič slabega.

Branitelj Dr. Gregorin: Bi ga bil aretirali tudi brez povelja polic. agenta Miglioranzija?

Priča Kiraly: Da, ker ni ubogal večkratnemu opominu.

Obtoženec Piščanc Ivan Marija izjavlja, kakor prej, da se ni protivil stražam, ali da je ostal na mestu ker je bilo polno ljudi in ker je bil radoveden, kaj bode iz tega.

(Dalje prih.)

Neznana smrt skopuha. Dne 9. t. m. popoldne zadela je káp na sruca 56letnega Lloydovega kotlarja Gašperja Kluna, stanujočega v podstrešju hiše št. 1 v ulici Rena. Klun je prebival v mali kuhinji, kjer je stala njegova siromašna postelja. Drugega imetka ni imel, nego kup umazanih cunj in večkrat se je žožil, da nima o čem živeti. Kakor omenjeno, našli so ga domačini dne 9. t. m. mrtvega na postelji. Poklicali so zdravnika, toda ta je konstatoval, da je Klun že mrtev. Prišla je na lice mesta zdravniško-sodna komisija, ki je našla na veliko svoje začudenje skrito med cunjami hranilniško uožno knjižico na 3157 gl., glasečo na ime Klunovo. Poleg tega našli so novčarko, v kateri je bilo 6 bankovcev po 5 gl. in jedna menjica, glaseča na 300 gl. Ne zna se še, da-li ima pokojni skopuh sorodnikov, zato je zapuščino začasno vzelo sodišče v pohrano.

Reparak umor na Dunaju. V poslednji številki našega lista sporočili smo, da je neznan hudodelec umoril 52letno zasebnico Josipino Lederer in jo oropal. Zaprl so 17-letnega Emilija Korba, ker je bil on na sumu, da je umoril Ledererjevo. Korb pa se je opravičil, a tudi ni fizično zmožen, da bi nadvladal in umoril omenjeno krepko žensko. Zatoraj so Korba včeraj izpustili iz zapora in iščejo „pravga“ morilca.

Velika tatvina na železnici. Iz Vilne javljajo, da je te dni neznan zločinec med vožnjo na železniški progi Varšava-Vilna onesvestil (narkotizoval) soprogo ruskega polkovnika Petersona in jo popolnoma oropal. Gospa imela je 75.000 rubljev v gotovem denarju pri sebi. Ropar vzel je denar in dragocen okras iz zlatih kamenčkov. Ta okras zastavil je ropar v Vilni za 15.000 rubljev. Ruska policija zasleduje drznega tatu, ki je s svojim plenom pobegnil brzkone v Nemčijo.

Sodnjako. Predvčerajšnjem vršila se je pred tukajšnjim sodiščem pod predsedstvom svetovalca g. Trnovca razprava proti 30letnemu bivšemu trgovcu Antonu Glaschiju iz Trsta, obtoženemu zadolžene krive in goljufige. Glaschi odprl je leta 1891. trgovino z jestvinami v ulici Farneto pod imenom svoje žene, toda to prodajalnico prodal je kmalo zatem in odprl drugo prodajalnico v ulici Barriera. Toda že tekom prvih mesecev leta 1894. bil je Glaschi pasiven, a kljub temu ni prijavil krive, ampak nadaljeval je prodajo in plačeval je svojim upnikom po koje svotico na račun dolga. V tej dobi imel je skupnega dolga pri raznih tvrdkah v

znesku 974 gl. 9 nč.; od tega je odplačal 165 gl. 31 nč.; ostalo je torej nepokritih 808 gl. 78 nč. Kljub dejstvu, da je imel Glaschi (oziroma njegova žena) zgubo pri trgovini, dal je meseca novembra 1893. leta prepisati omenjeno prodajalnico jestvin na svoje lastno ime, a ko so mu leta 1894. razni upniki (med temi Glaschijev stric Sironich za posebno tirjatev 1070 gl.) sekvestrovali prodajalnico, prodal jo je Glaschi jednostavno. — Zatoženec branil se je kolikor najboljšje je znal in vedel, toda sodišče spoznalo ga je krivim obeh omenjenih prestopkov in ga obsodilo — uvažujé razne olajšujoče okolnosti — na mesec dnj strogega zapora.

Policijsko. 52letnega bivšega mizarja Franja P. iz Trsta zaprl so, ker je prošjal milodare po mestu. — 23letni težak Fran A. in 23letni postrešček Henrik B. morala sta v zapor, ker sta po noči razgrajala po ulicah.

Mraz na Francoskem. Iz Toulouse (glavno mesto francoske pokrajine) poročajo, da je tam te dni skrajno neugodno vreme. Termometer je pal na 27 stopinj pod ničlo. Mnogo oseb je zmrznilo.

Koledar. Danes (12.): Arkadij, muč.; Ernest, spozn. — Jutri (13.): I. nedelja po razglasenju Gospodovem. Veronika, devica. — V ponedeljek (14.): Hilarij, škof; Feliks iz Nole. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 44 min., zatonj ob 4. uri 33 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri jutraj 4.5 stop., ob 2 pop. 7.5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 11. Povodom rojstnega dne nadvojvode Rajnerja bila je slovesna služba božja v Matzeinsdorfski župni cerkvi, koje so se udeležili nadvojvoda sam, mnogi generali, častniki in gojenci kadetne šole domobrancev, koji poslednji so potem defilovali pred nadvojvodo.

Dunaj 10. Pri nezgodi na železnici poleg Gumpoldskirchna je razun kurjača lahko ranjenih več potnikov in služabnikov železnice.

Dunaj 11. Ker ni mogoče pri kidanju snega dati dela vsem onim, ki so brez dela, zavlada je neka nezadovoljnost med onimi, ki se niso najeli. Toda policija je razgnala ljudi ako so se hoteli zbirati. Do resnih nemirov ni prišlo.

Brno 10. (Deželni zbor). Poslanec Šrom je predlagal, da se premeni deželni volilni red v tem zmislu, da se pomnoži število mandatov za kmečke občine, da se sestavijo volilni okraji po narodnostih, da se po mestih razširi volilno pravo na vse one, ki imajo občinsko volilno pravico ter da se v kmečkih občinah uvedejo neposredne volitve, pri čemer naj bi bila vsaka občina volilni kraj.

Budimpešta 11. Cesar je vsprejel barona Banffyja (predsednika poslanske zbornice) v jednourni advijenciji ter mu poveril potem sestavo novega ministra. Na to se je Banffy dlje časa posvetoval z Wekerlem.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pénica za spomlad 671-67; Pénica za jesen 1895 705 do 7 06 Ova za spomlad 601-602 Rza nova 525-535. Koruzna nova 595 do 610. Nova za maj-juni 828-824
Pénica nova od 75 kil. f. 665-670. od 72 kil. f. 670-675. od 80 kil. f. 675-680. od 81 kil. f. 680-685. od 82 kil. f. 685-690.
Ištem 62-810; prosa 600-660
Pénica: Mirno ponudbe. Poprle anje omejeno. Trg jako stalno. Pročalo se je 18.000 metrov staj. Vreme: lepo.

Praga. Neradmirani sladkor za januar f. 1120, februar f. 1127, mare 1140, maj 1155. Stalno.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in karino vrod, odpošiljatev pročel f. 27 75-28 Jan. mare f. 27 75-28. — Concaasé za januar-mare 28 75. — Četvorni za januar 29 50. V glavah (sodih) za januar 29 50

Havre. Kava Santos good average za januar 90. — za mare 90 — vedno jako rastoče.

Hamburg Santos good average za januar 72 75. maj 72 50, september 71 75, jako stalno.

Dunajska borska 11. januarja 1895		
	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.75	100.75
„ „ v srebru	100.80	100.80
Avstrijska renta v zlatu	125.70	125.45
„ „ v krouah	99.90	99.16
Kreditne akcije	416.80	418.30
London 10 let	124.05	124.-
Napoleoni	985½	985
100 mark	80.70	80.71½
100 italj. lir	46.25	46.35

Dobroznana gostilna
ANTONA VODOPIVCA
(po domače „pri Prvačkovcu“)
v Trstu,
ulica Solitario št. 12
toči kolikor v gostilni, tolikor pri veselju h v sokolski telovadnici, vedno le pristna vipavka, Prvačka in kraška be'a in crna vina. — Sladki riesling v steklenicah, in modro fankinjo, vsaka steklenica drži 1 litr in volja 60 novč. — Postrežba je poštena, cena smerna. Kuhinja je prekrbljena s točalnimi, toplimi in miznimi jedili.
Priporočila so rojakom v Trstu in v deželo Toči vino tudi društvam 4 nč. cenje, ako se odzame najmanj 5 litrov.